

Katės Marijampolėje, o santechnikas, deja (?), gyvena ne čia

„Tikrovė yra tik tai,
kuo tikima.“

Algirdas Julius
Greimas

1917-1992

Vytautas ŽEMAITIS. Per pandemiją, matyt, kažkur susikaupe metalo atliekų, tad Marijampolėje iš jų padauginta katinų. Pigu ir galbūt naudinga, nes Turizmo informacijos centro atstovė per vietos TV pareiškė, kad Marijampolės svečiams bus siūloma ieškoti pasklidusių mieste katinų.

Pagirtinas noras garsėti ne tik kačių kiemeliu, tik štai klausimas, ar paprastai tik kelioms valandoms į Marijampolę užsukantys turistai leisis ieškoti metalinių keturkojų gatvėse ir parkuose. Mūsų miesto juk nepalyginsi su Latvijos kurortu Ventspiliu, garsėjančiu karvių skulptūromis. Ten žmonės atvyksta atostogauti ir per savaitę kitą nori nenori susiduria su išpaišytomis, gėlėmis apkaišytomis ir kitokiomis karvučių figūromis.

Marijampolės katės jų nenurungs – bent artimiausiais metais, nes retas į mūsų miestą atvyksta pasigrožėti parkais, mat panašių ar gražesnių (priklausomai nuo skonio) apstu tiek Lietuvoje, tiek artimajame bei tolimesniame užsienyje. Kaip ir sienų piešinių, tik kitur jie neužstatomi atliekų konteineriais.

Kita vertus, užsibrėžus iki miesto 230-ojo gimtadienio – jis bus švenčiamas kitą vasarą – padauginti katinų iki 230-ies, galima būtų pretenduoti jei ne į Gineso, tai į Lietuvos rekordų knygą.

Nei pirmosios, nei antrosios 1918 metais atkuriant Lietuvos valstybę nebuvo, tad aukščiausių pasiekimų knygoje neužfiksuotas unikalus rekordas, kurį pasiekė

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija – čia mokėsi šeši iš dvidešimties Vasario 16-osios akto signatarų. Jų pavardės yra prie mokyklos fasado pritvirtintoje atminimo lentoje.

Palangos progimnazijoje mokėsi keturi signatarai. Jų garbei kurorto centre įrengta Signatarų alėja. Į ją vasarą, kai pajūrį užplūsta poilsiautojai, dėmesį atkreipia tūkstančiai praivių.

Prie Rygiškių Jono gimnazijos parodyti lentos ekskursantus įprastai atveda gidai, jie papasakoja apie signatarus bei kitus iškilus Lietuvos veikėjus, kurie mokėsi šioje gimnazijoje.

Daugiau 5 psl.

MIESTO LAIKRAŠTIS

NEMOKAMAI ir www.miesto.lt 2021 m. lapkričio 11 d. Nr. 23 (1772)

Mieli Verslininkai,

Kaip ir kasmet antrą lapkričio penktadienį švenčiame profesinę verslo atstovų šventę – Verslo dieną.

KAUNO PREKYBOS,
PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMŲ
MARIJAMPOLĖS FILIALAS

Šia proga sveikiname visus mūsų apskrities verslininkus ir dėkojame už nenuilstamą darbą, krašto garsinimą ir mūsų visų gerovės kūrimą.

Klestėjimo, geros sveikatos, energijos bei santarvės kasdieniame gyvenime.

Tarybos pirmininkas
Vygantas SUBAČIUS

Viena didžiausių ir
moderniausių medienos
perdirbimo įmonių

UAB JUODELIAI

KVIEČIA prisijungti prie komandos:

Ekskavatoriaus vairuotojus (1200-1500 Eur į rankas)

Šaltkalvių-remontininkus (1100-1600 Eur į rankas)

Autokrautuvo vairuotojus (800-1000 Eur į rankas)

Gamybos darbuotojus (700-800 Eur į rankas)

Operatorius (1000-1500 Eur į rankas)

Darbo pasiūlymus turim:

Marijampolės gamykloje, Juodelių g. 8, Nendriškių k., Marijampolės sav.
Jūrės gamykloje, Medelyno g. 4B, Jūrės k., Kazlų Rūdos sav.
Akmenynų gamykloje, Liepų g. 20, Akmenynų k., Kalvarijos sav.

Skambink arba rašyk!
+370 600 00515 arba cv@juodeliai.lt

Dirbsime iki 72 metų, o jei pasiseks – ir ilgiau

Nerijus MAČIULIS „Swedbank“ vyriausiasis ekonomistas. Darbas žmogų puošia, byloja lietuvių liaudies patarlė. Deja, panašu, kad vis daugiau žmonių mano, kad tai yra nesąmonė.

Pastaraisiais mėnesiais laisvų darbo vietų skaičius pasiekė rekordines aukštumas ir yra dvigubai didesnis nei prieš pandemiją. Tačiau bedarbių skaičius išlieka didesnis nei buvo praėjusių metų pradžioje – Užimtumo tarnyboje jų užsiregistravę beveik 200 tūkstančių.

Kas trečia pramonės ir statybos įmonė Lietuvoje šiuo metu teigia, kad pagrindinis jų plėtrą ribojantis veiksnys yra darbuotojų trūkumas. Ir nors vidutinis darbo užmokestis nuo pandemijos pradžios padidėjo maždaug šeštadaliu, norinčių ir galinčių užimti laisvas darbo vietas, ypač didmiesčiuose, beveik nėra.

Akivaizdu, kad pandemija išryškino žmonijos stipriąsias puses, tačiau tuo pačiu ji apnuogino ir tamsiąsias. Vieni neskaiciuodami laiko savanoriavo ir gelbėjo žmonių gyvybes, kiti susirinkę socialines išmokas ir įsitaisę ant sofos tapo medicinos, teisės, aprangos protokolo lankantis arabų šalyse

žinovais ar finansų ekspertais, žinančiais, kaip galima praturtėti prekiaujant virtualiais žetonais.

Tarp jaunimo pastarąjį dešimtmetį išpopuliarėjo FIRE judėjimas (angl. Financial Independence, Retire Early) – noras kuo greičiau uždirbti kuo daugiau pinigų, tuo pačiu kuo mažiau jų išleidžiant ir kuo daugiau sutauptant, ir taip gerokai paankstinant savo finansinę nepriklausomybę bei pensinį amžių.

Kitaip sakant, šių jaunuolių planas yra kentėti jaunystėje tam, kad galėtų kankintis senatvėje – iš pradžių alintis ir visais būdais varžyti savo galimybes, o po to nieko nebedirbti ir dėl to, tikėtina, jaustis šiek tiek beverčiu. Bet kaip sakė aktorė Gene Tierney – turtas, grožis ir šlovė praeina, o viskas, kas lieka, yra poreikis būti naudingam.

Vis tik net jei ši negalėjimo ir nenorėjimo dirbti banga atslūgs, darbuotojų trūkumo ir visuomenės senėjimo problema taps vis akivaizdesnė. „Eurostat“ duomenimis, šiuo metu mūsų šalyje 100 darbingo amžiaus (20-64 metų) gyventojų tenka 35 pensinio amžiaus (vyresni nei 65 metų) gyventojai. Atrodytų,

nieko ypatingo ir dramatiško – panaši situacija yra ir kitose Baltijos bei Šiaurės šalyse.

Tačiau iki 2040 metų Lietuva šiame kontekste išsiskirs ir taps viena sparčiausiai senėjančių valstybių – tuomet 100 darbingo amžiaus gyventojų teks jau net 56 pensinio amžiaus gyventojai.

Dėl to susidursime bent su dvejais iššūkiais – pirma, jei automatizacija ir dirbtinis intelektas nepažengs tiek, kiek dabar tikimasi, mums ims dar labiau trūkti darbuotojų. Antra – mažiau dirbančiųjų sunės mažiau lėšų į valstybės ir Sodros biudžetus, todėl didinti senatvės pensijas bus vis sudėtingiau.

Šių metų pradžioje Europos Komisijos publikuotas dokumentas, skatinantis diskusijas apie senėjimą, sukėlė prieštaringų reakcijų. Jame teigiama, kad tam, jog darbingo ir pensinio amžiaus santykis Lietuvoje išliktų stabilus, 2040-aisiais į pensiją reikėtų išeiti sulaukus... 72 metų. Ši prielaida daug ką privertė pakrauti, o kai kurie politikai ne diskutavo, o pasipiktinę konstatavo, kad Lietuvoje vyrai tokio amžiaus apskritai nesulaukia.

Tačiau tokie teiginiai nėra tiesa

– jie tik iliustruoja, kaip dažnai nesuvokiama, kas yra tikėtina gyvenimo trukmė. Lietuvoje 60 metų sulaukusi moteris vidutiniškai gali tikėtis gyventi dar 24 metus, o 60 metų sulaukęs vyras vidutiniškai gyvena dar 18 metų. Ką tik gimusio žmogaus tikėtina gyvenimo trukmė yra mažesnė, nes kelias iki 60-mečio yra nelenngvas – galima numirti nuo įvairiausių ligų, žūti autoįvykiuose, susitrupinti gyvenimo trukmę socialiniuose tinkluose žiūrint klaidinančius filmukus apie skiepijimą ar piktnaudžiaujant cukrumi bei cigaretėmis.

Apskritai, mūsų požiūris į senėjimą ir vyresnio amžiaus žmonių potencialą yra apipintas nereikalingais stereotipais. Prieš kelerius metus dalyvaujant veteranių šuolių į vandenį Europos čempionate teko su susižavėjimu ir pagarba stebėti 1935 metais gimusio vokiečio pasirodymą. Vyriausias maratonų bėgikas Fauja Singh ilgas distancijas pradėjo bėgioti sulaukęs tik 89 metų, o paskutinį maratoną nubėgo sulaukęs 100 metų. Šiame sulaukęs 109-erių, jis išleido knygą vaikams – ne tik apie bėgimą, bet ir apie stereotipų laužymą.

Aplink save vis dažniau matau ne valdžia besiskundžiančius, bet veiklius, motyvuotus garbaus amžiaus žmones. Mano mama įpusėjusi aštuntą dešimtį vis dar dirba buhalterė. Kai mano dėdė žurnalistas Vidas Mačiulis prieš 30 metų kūrė pirmąją „Krepšinio pasaulyje“ laidą, aš mokykloje mokiausi rašyti ir skaičiuoti. Eidamas 76-uosius metus, jis išleido jau 1199-ąją laidą.

Legendinis investuotojas Warren Buffet, net ir sulaukęs 91 metų, aktyviai dalyvauja savo ir kitų turto valdyme. Jo bičiulis ir partneris Charlie Munger irgi ne mažiau aktyvus verslininkas, nors jau yra sulaukęs 97-erių metų. Jų tandemas pristatant kasmetinius investicijų rezultatus, minties aštumas ir sąmojis negali nežavėti ir nemotyvuoti.

Žinoma, ne visiems mums gali pasisekti sulaukti 100 metų išsaugant fizinius ir protinius pajėgumus. Vis tik daugelis žmonių, sulaukę 65 ar 75 metų, dar nebūna visiškai išsėmę savo galimybių ir neturėtų nuleisti nei rankų, nei akių. O perspektyva dirbti iki 72 metų – būti naudingam ir realizuoti save įdomioje veikloje – turėtų ne gąsdinti, o įkvėpti veikti.

Maistui – beveik penktadalis lėšų

Žemės ūkio ministerija (ŽŪM), išanalizavusi maisto kainų ir vartojimo išlaidų pokyčius, padarė išvadą, kad maisto produktai Lietuvoje pigesni nei daugelyje Europos

Sąjungos šalių, tačiau jiems išleidžiame vis daugiau pinigų.

Pastaruosiu metu maisto produktų kainos Lietuvoje sparčiai vežasi kitas šalis – jos

auga greičiau nei vidutiniškai kitose ES valstybėse. Štai trečiąjį šių metų ketvirtį, palyginti su tuo pačiu praėjusių metų ketvirtį, maisto kainos Lietuvoje padidėjo 3,6 proc. (ES vidurkis – 1,9 proc.).

Praėjusiais metais maisto kainos mūsų šalyje buvo vienos žemiausių Europos Sąjungoje – siekė beveik 82 proc. ES vidurkio. Mažiau už maistą mokėjo tik Vengrijos, Bulgarijos, Lenkijos ir Rumunijos gyventojai. Tačiau lietuviai maistui išleidžia beveik penktadalį savo lėšų – ir pagal šį rodiklį lenkia bendrą ES vidurkį daugiau kaip 2 procentais.

Vieno atsakymo, kodėl pastaruosiu metu Lietuvoje taip sparčiai auga maisto produkto kainos – nėra. Tam, anot ŽŪM skyriaus vedėjo Evaldo Pranckevičiaus, įtakos galėjo turėti žaliavų kainų didėjimas, minimalaus ir vidutinio darbo užmokesčio augimas bei santykinai žemos (palyginti su ES vidurkiu) produktų kainos. Gali būti, kad dėl šių priežasčių maisto produktų kainos ir toliau didės.

„Labiausiai bendras maisto kainų lygis per metus kilo dėl daržovių (ypač bulvių) kainų didėjimo. Daržovių kainos pakilo dėl mažesnio, prastesnės kokybės derliaus, šis pokytis dar ryškesnis ir dėl prieš metus kritusių daržovių kainų.

Praėjusiais metais dėl viešojo maitinimo įstaigų, ugdymo įstaigų veiklos apribojimų, taip pat dėl sutrikusio eksporto daugelis daržovių augintojų susidūrė su realizacijos problema ir savo produkciją kartais parduodavo ypač žema kaina.

Dėl šios priežasties, kai lyginame su ypač žemomis praėjusių metų kainomis, šiuo metu stebimas daržovių kainų metinis augimas yra labai didelis“, – teigia E. Pranckevičius.

Šių metų III ketvirtį, palyginti su II ketvirtį, bulvių kaina padidėjo beveik 176 proc., burokėlių – 150 proc., kopūstų – 112 proc., svogūnų – 32 proc., o morkų – 26 proc.

Nors obuolių derlius Lietuvoje šiemet dėl nepalankių gamtinių sąlygų yra mažas, lietuviškų obuolių prekybos centruose turėtume rasti iki vasario. Jų kaina III ketvirtį tik 5,77 proc. didesnė nei prieš metus.

Mažmeninė tamsios duonos vidutinė kaina III ketvirtį, palyginti su II ketvirtį, padidėjo 11,80 proc. Beveik tiek pat pakilo ir batono kaina. Duonos gaminių produktų kainos gali augti.

Vidutinės mažmeninės kiaulienos kainos šių metų III ketvirtį, palyginti su prieš tai buvusiu, nežymiai sumažėjo (0,98–2,11 proc.), pabrango tik kiaulienos nugarinė be kaulo (2,67 proc.).

Galvijienos kainos beveik nekito, o vištienos – šiek tiek padidėjo. Atvėsinto viščiuko broilerio mažmeninė kaina trečiąjį šių metų ketvirtį, palyginti su antruoju, pakilo 4,27 proc. Viščiukų skerdenų kaina pakilo 3,93 proc., tačiau išliko 17 proc. mažesnė nei prieš metus.

Geriamojo pieno mažmeninė kaina trečiąjį šių metų ketvirtį, palyginti su antruoju, nežymiai padidėjo ir siekė 0,93 Eur už litrą. L ir M kategorijos kiaušinių vidutinės mažmeninės kainos sumažėjo 4,75 proc.

Edita. Arba iš centro į centrą

Jurgis MAČYS. Kolegijoje atidarytas Marijampolės regioninis STEAM atviros prieigos centras. STEAM reiškia santrumpą anglišku žodžiu: mokslas, technologijos, inžinerija, menai, matematika. Šių dalykų naujajame centre moksleivius žadama mokyti kūrybiškai.

Nepatikimi šaltiniai informuoja, kad netrukus

ten gali atsirasti dar viena disciplina – aerobinė gimnastika. Mat STEAM direktore tapo šios sporto šakos entuziastė Edita Kulikauskienė, dar neseniai dirbusi Marijampolės Sporto centro (SC) direktoriaus pavaduotoja. Iš šių pareigų ji pasitraukė po to, kai savivaldybės vadovai neatsiliepė į SC siūlymą „pradėti vystyti aerobinę gimnastiką“.

Jaunimas susipažino su Europos Sąjungos teikiama nauda

Inga JOČIONIENĖ. Ekonominiais, politiniais, socialiniais, kultūriniais ir švietimo aspektais Europos Sąjunga yra labai svarbi jėga, kurią junta kiekvienas šios sąjungos narys. Jaunajai kartai susipažinti su Europos Sąjungos teikiama nauda skirtas Erasmus+ projektas „Europa yra mano ateitis“. Jį koordinuoja Lietuvai atstovaujanti Marijampolės šv. Cecilijos gimnazija, o mokyklos iš Turkijos, Rumunijos ir Italijos yra projekto partnerės.

Spalio 18-22 d. vyko virtualūs Erasmus+ projekto „Europa yra mano ateitis“ susitikimai, kurių dalyviai nagrinėjo švietimo sritį ir susipažino su Europos Sąjungos šalių švietimo sistemomis. Dalyviams taip pat buvo pristatytos Europos Sąjungos teikiamos mokymosi galimybės, apžvelgtos geriausios mokymosi įstaigos. Paskaitoje apie studijas geriausiuose ES universitetuose pristatytos ir aptartos studijų šiose aukštosiose mokyklose galimybės, reikalavimai ir finansavimas.

Marijampolės kolegija pristatė savo instituciją, programas, ERASMUS galimybes. Tarp gausybės įdomių lektorių buvo docentas daktaras Kęstutis Skauminas, skaitęs paskaitą „Neuromokslai paprastai: smegenys, elgesys ir mokymas(is)“. Specialistas visiems suprantamai kalbėjo apie pauglystės metu patiriamus sudėtingus smegenų procesus, patarė, kaip juos sėkmingai valdyti. Europos universitetus pristatė Edukacinės rinkos lyderės UAB „kalba.lt“ Vilniaus regiono vadybininkas L. Vaičiulis. Jis dalinosi ne tik informacija, bet ir savo asmenine patirtimi studijuojant Didžiojoje Britanijoje.

Projekto dalyviai sužinojo, kokios asmeninės charakterio savybės naudingos ir reikalingos kiekvienai

Projekto dalyviai ruošia maistą Molėtų tradiciniame amatų centre „Meniškas kaimas“

profesijai, kodėl svarbu pažinti save dar prieš renkant profesiją, dalyvavo diskusijose ir praktiniuose užsiėmimuose lavindami ne tik asmenines savybes, bet ir tobulindami anglų kalbą. Šv. Cecilijos gimnazijos buvę mokiniai V. Eurošiūtė, A. Janulevičiūtė ir D. Nemura pasakojo apie savo karjeros kelius, negailėjo patarimų, aiškino, ką ir kodėl patys darytų kitaip, jei vėl atsidurtų mokyklos suole.

Paskaitoje „Tikslų kėlimas ir gyvenimo vizijos dėlionė“, kurią skaitė lektorė Lina Jurėnienė, dalyviai praktiškai išbandė, kaip išsikelti konkretų tikslą, jį įsivertinti, pasiekti. Tarp gausybės įvairių užsiėmimų projekto dalyviai turėjo galimybę atlikti karjeros planavimo testus, rinktis norimą profesiją, susidėlioti ugdymo planą, padedantį kryptingai siekti savo svajonės.

Kadangi dėl „Covid-19“ pandemijos projekto susitikimas vyko virtualioje aplinkoje, prasiblaškę dalyviai vieną dieną skyrė edukacinių institucijų, remiamų ES fondu, lankymui.

Lietuviai aplankė Molėtų rajone įsikūrusį Entokosmologijos muziejų, kuris yra gavęs 7 mln. eurų finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Kitos aplankytos vietos taip pat Molėtų rajone – tai tradicinių amatų centras „Meniškas kaimas“ bei Turizmo ir verslo informacijos centras, irgi pasinaudoję minėtų fondų teikiama parama.

Nors projekto veiklos buvo vykdomos nuotoliniu būdu, mokiniams suteikta ideali galimybė bendrauti anglų kalba savo žinias perkeliant į prasmingą kontekstą, ugdytos asmeninės vertybės, skatintas tarpusavio supratimas ir pagarba, tolerancija.

Savaitė praėjo prasmingai ir labai greitai. Visi su nekantrumu laukiame Rumunijos partnerių organizuojamo susitikimo, kuris įvyks dar šiais kalendoriniais metais.

Gimnazistai nusifotografavo Entokosmologijos muziejuje

Naujiena!

Nauja parduotuvė AKIMIRKA SAU stebina išskirtiniais, ekskluzyviais namų kvapais, aukštos kokybės tekstilės bei kitomis kolekcijomis iš Prancūzijos bei JAV.

Mus rasite:
AKIMIRKA SAU, Jaunimo g. 12, Marijampolė
Darbo laikas: I-V 11-17 val., VI 11-14 val.

El.parduotuvė: prabanganamams.lt

Dėl elektrinių paspirtukų

Susisiekimo ministerija siekia pagerinti elektrinių paspirtukų eismo saugumą ir tam rengia viešą konsultaciją, kurios metu bus renkami suinteresuotų institucijų ir gyventojų pasiūlymai. Konsultuojantis bus ieškoma sprendimų, kad šios aplinkai draugiškos transporto priemonės plistų miestuose, tačiau nekeltų chaoso ir pavojaus pėstiesiems bei kitiems eismo dalyviams. Iki gruodžio 1 d. galima teikti pasiūlymus el. paštu konsultacijos@sumin.lt. Gruodžio 2 d. vyks vieša apskritojo stalo diskusija, kurioje bus įvertinti konsultacijos metu surinkti pasiūlymai.

Į nuotolinę apskritojo stalo diskusiją kviečiama registruotis iki gruodžio 1 d. el. paštu vizija@sumin.lt.

Paspirtuku vienu metu gali važiuoti tik vienas žmogus, važiuojantysis turi dėvėti šalmą...

Vytauto ŽEMAIČIO nuotrauka

Futbolas. Plyšta per visas siūles

Kęstutis SKERYS. Po to, kai savivaldybės taryba, „Sūduvos“ futbolo klubo prezidento Vidmanto Murausko paprašyta, skyrė klubui papildomus 1 00 000 eurų „sutartiniais išsipareigojimams su klubo žaidėjais ir treneriais užtikrinti“, komanda praktiškai neteko galimybių laimėti šalies čempionatą.

Nugalėjusi absoliučią lygos autsaiderę Kėdainių „Nevėžio“ komandą, Sūduva“ dvejose rungtynėse su pagrindiniu konkurentu Vilniaus „Žalgiriu“ iš šešių galimų taškų sukrapštė vos vieną, o dvikovoje su Kauno rajono „Hegelmann Litauen“ nepelnė nė jo. Vienomis rungtynėmis mažiau žaidęs „Žalgiris“ dabar „Sūduvą“ lenkia 5 taškais.

Kita vertus, nėra didelės reikšmės, bus mūsų miestui atstovaujanti legionierių komanda Lietuvos čempione ar ne, svarbiausia, kad užtikrinti sutartiniai išsipareigojimai - tuo klubo prezidentas didžiuojasi maždaug dešimtmetį.

Tuo tarpu reprezentacinės komandos pamaina (?) - „Sūduva B“ komanda nebeteko teisės kitais metais rungtyniauti I lygoje. Dėl išlikimo ji kovojo su II lygoje vos ketvirtą vietą užėmusia „Garliavos“ komanda ir abi rungtynes pralaimėjo: namie 0:1, o svečiuose net 0:9. Matyt, dubleriai iš 100 000 eurų negavo nė cento.

Laikui namuose – išskirtiniai pasiūlymai su „Tele2 Laisvu internetu“

Šaltąjį metų sezoną namuose leiskite kokybiškai – pasirūpinkite sparčiu internetu bei būtiniausia įranga. Dabar pats metas operatoriaus salonuose ir internetinėje parduotuvėje www.tele2.lt pasinaudoti patraukliais pasiūlymais.

„Spartus internetas – neatsiejama laisvalaikio ir darbo dalis. Suvartojamų interneto duomenų kiekis auga kiekvieną ketvirtį, todėl stengiamės klientams pasiūlyti patrauklias sąlygas interneto planams ir būtiniausiai įrangai įsigyti“, – sakė Petras Masiulis, „Tele2“ generalinis direktorius.

Nemokamas interneto planas

Išskirtinis pasiūlymas „Tele2“ klientams. Užsakykite 200 GB „Laisvo interneto“ planą ir pirmus metus naudokitės visiškai nemokamai. Antrus metus plano kaina 15,90 Eur/mėn.

„Tele2 Laisvas internetas“ dengia 99 % Lietuvos teritorijos, įdiegimui nereikia jokių laidų – pakanka tik elektros lizdo.

Pasiūlymas galioja užsakant 200 GB „Laisvo interneto“ planą (15,90 Eur/mėn.) bei pasirašant 24 mėn. paslaugų teikimo sutartį. Modemo kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,50 Eur/mėn.

Robotas siurblys nuo 4 Eur/mėn.

Užsisakius bet kurį www.tele2.lt skelbiamą „Tele2 Laisvo interneto“ planą, sudarant 24 mėn. sutartį ir mokant už įrangą dalimis per 36 mėn., robotas siurblys „Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop Essential“ – vos nuo 4 Eur/mėn. su 1 Eur pradine įmoka.

Galėsite pamiršti kasdienį tvarkymąsi, nes talpi roboto siurblio ličio jonų baterija užtikrins net 1,5 valandos nenutrūkstantį prietaiso veikimą. Be to, trijų lygių vandens srauto padavimo technologija sukurta taip, kad prisitaikytų prie skirtingų grindų tipų, parinkdama joms geriausiai tinkantį valymo būdą.

Modemo kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,50 Eur/mėn. Minėto roboto siurblio kaina perkant be sutarties ir mokant visą sumą iš karto – 145 Eur.

Išmaniają televiziją išbandykite nemokamai

Tam, kad rudens vakarai namie būtų dar smagesni, siūlome išbandyti „Tele2“ išmaniają televiziją. Paketų kaina prasideda vos nuo 2,99 Eur/mėn. Čia rasite vieną didžiausių filmų ir serialų biblioteką, o populiarius „TV3“ televizijos serialus (pavyzdžiui, „Moterys meluoja geriau“) galėsite žiūrėti net dviem savaitėm anksčiau.

Išmaniają „Tele2“ televiziją galite išbandyti ir nemokamai. Vieno mėnesio nemokamo laikotarpio pasiūlymas (paslaugai be priedėlio) galioja „Tele2“ paslaugomis besinaudojantiems klientams, pirmą kartą užsisakiusiems „Go3“ paslaugą, vartotojų pamėgtą „Televizija + Filmai“ paketą.

Pasibaigus nemokamam laikotarpiui, paslaugų paketai kainuos atitinkamai svetainėje nurodytomis kainomis. Paketo bet kada galite atsisakyti „Tele2“ savitarnos svetainėje arba paskambinę telefonu 117. Išsirinkite jums tinkamą išmaniosios televizijos paketą www.tele2.lt/tv.

Norintiems sumaniai sutaupyti – užsakant „Laisvo interneto“ 50 GB planą su bent 12 mėn. sutartimi bei „Go3“ televizijos „Starto“ paketą be įsipareigojimo, internetas ir televizija kainuos tik nuo 9,89 Eur/mėn. Modemo kaina į pasiūlymą neįskaičiuota ir prasideda nuo 2,50 Eur/mėn.

Daugiau informacijos apie visus pasiūlymus – svetainėje www.tele2.lt, „Tele2“ salonuose arba paskambinus telefonu 117. Pasiūlymų laikas ir įrenginių kiekis – ribotas.

**VISUS METUS
NEMOKAMAI**

**TELE2
LAISVAS
INTERNETAS**

200 GB

12 mėnesių

0 €

TELE2

Ar matėte geltoną ugniagesių automobilį?

Agnė ČIŽINAUSKAITĖ. Geltona – pati intensyviausia spalva, kurią mato silpnaregiai bei šviesos pojūtį turintys aklieji. Antai jų patogumui šaligatviuose įrengiami išpėjami paviršiai iš geltonos spalvos trinkelėlių (Marijampolėje kai kur ir rausvų, matyt, geltonų neįperkama). O kodėl šią spalvą labai retai naudoja tarnybos, kurių automobiliai siekia būti pastebimi gatvėse, užmiesčių keliuose dieną ir naktį?

Atsakymą galima rasti švedo Fredrik Haren „Idėjų knygoje“. Ten rašoma: „Jei manote, kad greitosios pagalbos, ugniagesių ir policijos automobilių naudojami mėlynieji švyturėliai padeda jiems būti geriau matomiems, klystate. Iš tikrųjų mėlyna spalva šviečiantys švyturėliai specialiųjų tarnybų automobilius... dangsto. Antrojo pasaulinio karo metais gestapas (fašistinės Vokietijos slaptoji policija – red. pastaba) pradėjo naudoti

Svedijoje tokios spalvos ugniagesių automobiliai yra įprasti Nuotrauka iš interneto

mėlynus švyturėlius ant savo automobilių, kad sąjungininkų bombonešiams būtų sunkiau aptikti pritemdytus Vokietijos miestus. Pasirodo, mėlyna spalva yra prasčiausiai matoma tamsoje...

... Lygiai tą patį galima pasakyti ir apie raudoną ugniagesių

spalvą... Kai kuriuose Švedijos miestuose greitosios pagalbos ir ugniagesių automobiliai nudažyti ryškiai geltona spalva. Ji daug geriau tinka specialiesiems automobiliams negu raudona spalva, nes matoma ir dieną, ir naktį...

Kas Lietuvoje matė geltoną ugniagesių automobilį?

Aukso medaliai iš Latvijos

Rinaldas ČESNAITIS, „Tauro“ klubo vyriausiasis treneris. Rygoje vyko pasaulio „Fit Model“ čempionatas. Tai viena naujausių tarptautinės kultūrizmo federacijos rungčių. Du aukso medaliai – kategorijose iki 160 cm ir +35 m – laimėjo šių eilučių autoriaus auklėtinė Kristina Mickienė. Jos pasiekimas leido Lietuvos komandai užimti trečiąją vietą (pirmosios dvi atiteko atitinkamai Rusijai ir Pietų Afrikos respublikai).

Tuo tarpu Čekijos mieste Opavoje tarptautinio turnyro sidabro medalius pelnė Martyna Binderytė (kategorija „Figūra“) bei Žanas Stankevičius („Klasikinė figūra“).

Pasaulio čempionė su treneriu „Tauro“ klubo nuotrauka

Trumpai

Sporto centro informacija. Lietuvos lengvosios atletikos kroso taurės varžybas laimėjo Airidas Bendaravičius (jaunių grupė) ir Airidas Simanavičius (tarp vaikų). Tai paaiškėjo po paskutiniojo, šeštojo šių varžybų etapo, vykusio Palangoje.

Lietuvos vyrų tinklinio čempionato rungtynės

tarp „Sūduvos“ ir Vilniaus „Universiteto“ vyks lapkričio 14 d. (sekmadienį) 14.30 val., Sporto centro salėje (Vytautog. 47).

Katės Marijampolėje, o santechnikas, deja (?), gyvena ne čia

Atkelta iš 1 p.

O kodėl jie patys negalėtų pasakoti apie save? Pavyzdžiui Vincas Kudirka pasitiktų svečius smuikuodamas – nebūtinai tik savo sukurtą „Tautišką giesmę“, tautinio banko kūrėjas Jo-

nas Vailokaitis primintų, kad kai kurie mūsų laikų ekonomistai tik kartoja, ką jis sakė beveik prieš 100 metų: „... reikia organizuoti savo valstybės banką ir savo valstybinę emisiją. Mes patys turime eiti prie savo pinigų... Taip gyventi, kaip mes

dabar gyvename, negalima“, o spaustuvininkas Saliamonas Banitis pristatytų, kaip planavo atkurti Lietuvos valstybę Lietuvos didžiosios kunigaikštystės pavyzdžiu.

Ižvalgomis dalintųsi tautos patriarchas Jonas Basanavičius, vyskupas Justinas Staugaitis, prezidentas Kazys Grinius, Lietuvos aviacijos tėvas Antanas Gustaitis, kiti iškilūs Rygiškių Jono gimnazijos auklėtiniai.

Visa tai įgyvendinama sukūrus vadinamąsias interaktyvias skulptūras. Jose įamžinti veikėjai prabilę savo arba jų žodžius, kūrinius įgarsinusių žmonių balsais. Kad juos išgirstum, užtektų paliesti kurią nors skulptūros detalę, atsistoti ant greta įrengto suolo... Tokių interaktyvių kūrinių yra Šakiuose, Suvalkuose, Pasvalyje...

Aišku, „apgyvendinti“ skverą prie gimnazijos kainuotų daugiau nei štampuoti metalo katus ar kloti trinkelėmis takus bei takelius. Bet įrengti skulptūras nebūtina urmu – užtektų po vieną kitą kasmet. Kažkiek pinigų, jei būtų paprašyta, gal skirtų kokia nors kultūros taryba ar fondas. Darbus, be didelio nuostolio savivaldybės biudžetui, galima būtų baigti iki 250-ųjų miesto įkūrimo metinių arba 2067 metų, kai gimnazija minės 200-ąsias metines. Ir trauks tada į Marijampolę minios žmonių iš visos Lietuvos minėti Valstybės atkūrimo dieną, Mindaugo karūnavimą ir kitas iškilias datas.

Tai gali tapti tikrove, tik reikia tikėti. Tokią mintį išsakė Algirdas Julius Greimas, kuris taip pat buvo Rygiškių Jono gimnazijos mokinys. Jo portretą, nupieštą ant sienos (nuotrauka 1 psl.) fotografavau Šiauliuose. Čia mokytojavo vėliau pasaulyje išgarsėjęs kalbotyrininkas, mitologas, eseistas. Saulės mieste, prie vietos universiteto Huma-

Signatarų alėja Palangoje

nitarinio fakulteto, yra ir A. J. Greimo skulptūra.

Užtat Marijampolė didžiulioji paminklu vyšnioms, kurios sirpo Suvalkijoje. Nes taip dainavo Vytautas Kernagis. „Liūtų“ klubo prieš dešimtmetį miestui dovanotas paminklas sudomino ukmergiškį Petrą

Leliūnaitį, neseniai viešėjusį Sūduvos sostinėje. Redakcijai adresuotame laiške jis parašė pasiūlysiąs Ukmergės „Liūtams“ inicijuoti santechniko skulptūros pastatymą savo mieste, nes V. Kernagis taip pat dainavo, kad santechnikas gyvena Ukmergėj.

Ir kituose miestuose gausėja katinų ir sienų piešinių. Vienas jų Alytuje V. Žemaičio nuotraukos

Priminimas apie augintinių ženklimą

Vytautas BUTKUS, Žemės ūkio ministerija. Iš daugiau nei milijono Lietuvos gyventojų laikomų kačių ir šunų paženklintas vos kas penktas. Vis dėlto gyventojai šiemet savo augintinius ženklina ir registruoja aktyviau, mat nuo šių metų gegužės paženklinti augintinius tapo privaloma.

Įsigaliojus privalomam augintinių ženklimumui šių metų

gegužę, paženklinta beveik 12 tūkst. kačių, daugiau kaip 22 tūkst. šunų ir 30 šėškų.

Rugsėjo mėnesio duomenimis, iki šiol Lietuvoje daugiausia užregistruota šunų – 136 205, kačių – 62 738, o šėškų – 411.

Žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas augintinių šeiminkus ragina neatidėlioti šių procedūrų – iki kitų metų gegužės visi

augintiniai turi būti paženklinti ir užregistruoti.

„Žmonės tampa vis atsakingesni ir supranta, kad augintiniui po oda įterpta mikroschema gali labai padėti, jei, pavyzdžiui, šis pasimestų. Neabejoju, kad ženklavimo mastai ir toliau augs, o tuos, kurie dar to nepadarė, kviečiu suskubti, neatidėlioti procedūros paskutinei dienai“, – sako žemės ūkio ministras K. Navickas.

Primename, kad katės, šunys ir šėškai, atvesti iki šių metų gegužės ir nepaženklinti mikroschemomis, privalo būti paženklinti iki ateinančių metų gegužės. Šią gegužę ir vėliau atvesti gyvūnai turi būti paženklinti per 4 mėnesius nuo jų atvedimo. Kitam savininkui ar laikytojui gali būti perduoti tik paženklinti ir registruoti gyvūnai.

Gyvūnų apsaugos ir teisių organizacija kartu su VŠĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“, Žemės ūkio ministerija bei Valstybine

maisto ir veterinarijos tarnyba sukūrė interneto tinklalapį – www.pazenklinkmane.lt. Jame rasite arčiausiai esančius gyvūnų ženklavimo ir registravimo paslaugos teikėjus ir jų teikiamų paslaugų įkainius.

Daugiau informacijos apie augintinių ženklavimo statistiką galima rasti VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro tinklalapyje: www.vic.lt/gpsas-apskaita/uzregistruotu-gyvunu-augintiniu-ataskaitos/

PARDUODA

Parduodamas dviejų k. butas su žeme Bebruliškėse, Kazlų Rūdos r. Tel. 8-642 33366.

Parduodu naujus klausos aparatus (50 eur) ir žvejybos tinklą (40 eur). Tel. 8-678 66028.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Superkame visų markių automobilius. Gali

UAB „Žalias turtas“

**PERKAME MIŠKĄ
IŠSIKIRTIMUI
VISOJE LIETUVOJE**

Konsultuojame kirtimo klausimais

Tel. 8 671 52 529

**Miško investuotojai perka
įvairių mišką visoje Lietuvoje**

Pinigus sumokame iki sutarties pasirašymo pas notarą.

Skambinti tel.
8 693 05 535

būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

Perku vienkiemį miške arba prie vandens su daugiau žemės. Tel. 8-611 01110.

Be tarpininkų pirkčiau butą Marijampolės mieste. Pirkčiau be paskolos. Tel. 8-698-08886.

Superkame auksą, sidabrą, gintarą, gintarinius karolius, medalius, ženklukus, laikrodžius, monetas ir kitą įvairių antikvariatų. Dirbame visoje Lietuvoje. Tel. 8-670 59488, 8-626 68561.

PASLAUGOS

**SIENŲ ŠILTINIMAS
į oro tarpus**

Tel. 8 696 42 020

REIKALINGA

Bendrija „Uosupis“, adresu Mokolų g. 47, Marijampolė, ieško aplinkos tvarkytojo (-jos). Kreiptis tel. 8-635 84481.

Raseinių rajone reikalingi darbuotojai: gyvulių ūkyje, mėsos ceche, kaulintojai, skerdikai moterys ir vyrai. Atlyginimas nuo 700 eu. Apgyvendiname, maitiname. Tel. 8-672 50316.

**Druskininkų
LIGONINĖ**

**SIŪLO DARBĄ
RADIOLOGIJOS
TECHNOLOGUI**

Darbas 0,25-1 etatu (derinama)

Atlyginimas 300 Eur/para
El. p a.niksaite@druskligonine.lt
Tel. 8-69911681

**Baldų gamybos įmonė prie
Kauno (LEZ teritorijoje)
IEŠKO įvairių sričių
gamybos darbuotojų:**

CNC operatorių, stalių-surinkėjų, medienos šlifuojuojų, suvirintojų, metalo poliruotojų, šaltkalvių, frezuotojų, dažytojų, elektrinio krautuvo vairuotojų, valytojų, pagalbinių darbuotojų.

Pasirūpiname darbuotojų atvežimu į darbą ir atgal.

Skambinkite tel.:
+370 655 51537
arba +370 655 44295.

FurnMaster®

**Kviečiame jungtis prie
mūsų sparčiai
augančios komandos:**

✓ **SIUVĖJAS (-US)** (baldinių apmušalų iš odos ir gobeleno siuvimas).

✓ **BALDŲ PRAMONĖS DARBININKŪS (-ES)** (porolono klijavimas, baldų apmušimas, pakavimas, surinkimas).

✓ **PAGALBINIUS SANDĖLIO DARBUOTOJUS** (produkcijos surinkimas, žaliavų pakrovimas ir iškrovimas).

• Atlyginimas priklauso nuo turimos darbo patirties, darbo rezultatu, mokami papildomi priedai.

• Nemokančius apmokome darbo vietoje.

• Darbas nuo 8.00 iki 16.30 val.

• Iš kitų miestų darbuotojus vežame įmonės transportu (derinama pokalbio metu).

UAB „FurnMaster“
Tel. 8-603 98579.

El.p vapau@furnmaster.lt

IEŠKOMI

**taksi vairuotojai (-os)
vairuoti lengvąjį automobilį
Marijampolės mieste.
1424 Platformoje.**

• Darbas pagal individualią veiklą, slenkančiu grafiku.

• Vairuotojo pažymėjimas B kategorijos (nuo 2 metų stažas).

Dėl išsamesnės informacijos skambinkite tel. +370 602 96095, kiekvieną dieną, įskaitant ir savaitgalius.

KaunoSantalka
Lapkričio 14 d. 18 val.
Marijampolės dramos
teatras

**Penkiašakis
dobilelis**

Muzikinė komedija
(pagal Balio Sruogos komediją „Dobilelis penkialapis“)
Scenarijus autorius ir režisierius NERIJUS PETROKAS
Kompozitorius GIEDRIUS SVILAINIS,
Dailininkas ir kostiumų autorius SERGEJUS BOCULLO
Dalyvauja: Edmundas Seilius, Kristina Zmailaitė, Algirdas Bagdonavičius,
Kauno muzikos ansamblis „Ainiar“

Bilietų pata
TİKETA

VIDARA STOGAI IR FASADAI

- Plieninės stogų dangos
- Lietaus nuvedimo sistemos
- Skardos lankstinių gamyba

**SPECIALUS
PASIŪLYMAS!**

FUUKKI PARTNERIS

PROFESIONALUS STOGŲ IR FASADŲ CENTRAS
Stoties g.14, Marijampolė, tel.8-699-46959

ALGA
K O N C E R N A S

PARDUODA

- Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.
- Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

- Patalpas biurui, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.
- Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

**Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt
arba telefonu 8 (686) 08077.**

**ĮRANKIŲ
NUOMA**

Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

**Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,
sekmadienio mokestis neskaičiuojamas**

8 650 32 667

Stoties g. 47, Marijampolė

**CSSD
SENUKAI**

SKLYPŲ SAVININKŲ DĖMESIUI!

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (ESO), pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (2019-06-06, Nr. XIII-2166) nuostatas, kiekvienam elektros ar dujų tinklui įregistruos apsaugos zoną (jeigu iki įstatymo įsigaliojimo tai nebuvo įgyvendinta). Šiuo metu yra parengti ir pateikti Energetikos ministerijai tvirtinti **Marijampolės elektros tinklų ir Marijampolės skirstomųjų dujotiekių teritorijų planai**. Kviečiame su plano sprendiniais susipažinti bendrovės internetos svetainėje www.eso.lt/apsaugoszonos.

Kryžiažodis

Sudarė Danutė Šulcaitė

Animacinis nuotykių filmas			7						Pagyvenusi, apysenė
Prastas grybas gelsvu mėsingu kotu				Atsarga gėdos ...	Animacinis filmas „... rūke“	Matavo svorį			Akėčiomis purensi dirvą
					5				
				Lieeas, sudžiūvęs žmogus ar gyvulys	Leiskis į kelionę				
				Rašytojas Vincas ...	Lot. Amerikos šokis				
				Aktorius Den... Vašingtonas					3
					6				
	Didžiausias plėšrus iškastinis dinosauros	Motociklų mėgėjas fanatikas		Mezglmas vašeliu					Komedija apie tarakonus „Džo ...“
	Parengiamasis įžanginis	Daina „Iš ... leidžiasi saulė“		Aktorė, poetė ir režislerė Birutė ...	„Vieta, kur šuo pakastas“			Animacinis filmas „... Tiki Tavi“	Aktorė ... Džesika Parker
2									
	Dviračio griaučiai				4	Štai, antai	Italija (santrumpa) Kava ... Mani		
	Naujiųjų agentūra ...-TASS				1	Praėjusią dieną			8
	Gelbėkite!								

1	2	3	4	5	6	7	8	

Kryžiažodžio atsakymus SIŪSKITE trumpomis SMS žinutėmis

8-605
99998

SMS žinutėje rašykite atsakymą ir vardą, pavardę.

Atsakymus siųskite iki lapkričio 20 d. 12 val. Laimėtojas bus paskelbtas kitame laikraščio numeryje

Kryžiažodžio (Nr. 22) atsakymas: **ALIARMAS**

Vertikaliai: Šmaikštuolės. Disneilendas. Aria. Anapa. Ikrai. Sent. Koala. Kripta. SAS. Orai. ASK. Pataika. Dur. Katamaranas.

Horizontaliai: Pompa. Muilas. Nekantra. Anri. Kreipti. Aida. Paskum. Tyla. Kara. Erika. Niko. Ladaras. Ala. Skiaskopas.

Knygą „Žmonės ir žvėrys Dievų miške“ laimėjo VACLOVAS DAGILIS.

Prizą atsiimti redakcijoje, Kauno g. 15 (II a., 6 kab.), prieš tai susitarus tel. 8-605 99998.

NEMOKAMA „Miesto laikraštį“ (ISSN 1822-5667) leidžia UAB „Regionas“ (įmonės kodas 122210251, 92 proc. akcijų priklauso UAB koncernui „Alga“). 2021 metais laikraštis leidžiamas du kartus per mėnesį. Redakcijos adresas Kauno g. 15 (6 kab., II a.), LT-68178 Marijampolė, tel. 8-605 99998, el.p. miesto@miesto.lt. Vyriausiasis redaktorius Vytautas Žemaitis, el.p. zemaitis@miesto.lt, reklamos vadovė Inesa Kazlauskienė, tel. 8-605 99998, el.p. reklama@miesto.lt, vyriausioji dizainerė Kristina Budrienė. Šio numerio tiražas 7 510 egz. Spausdina spaustuvė Ignatkose (Balstogė, Lenkija). Užsakomųjų straipsnių pavadinimai - pasvirusiu šriftu. Už reklamos ir užsakomųjų straipsnių turinį atsako užsakovas.

Kitas numeris išeis lapkričio 25 d.

REIKALINGI

STATYBOS RITMAS

PLATAUS PROFILIO STATYBININKAI

Atlyginimas 1 100 eurų neatskaičius mokesčių

Kreiptis:

Gamyklų g. 3,
Marijampolė
tel. 8 652 50618;
8 343 71450.

BETONAS
GAMYKLŲ G. 3, MARIJAMPOLĖ,
TEL. (8 343) 70744, 8 699 12591

UAB Ekobetonas
GAMINA

ĮVARIŲ RŪŠIŲ BĖTONĄ
IR BĖTONO MIŠINIUS

BETONAS PRISTATOMAS BETONO SIURBLIAIS, BETONVEŽIMIS IR SAVIVARČIAIS

METALO GAMINIAI (ARMATŪRA)

Tel. 8 655 04687

STATYBOS RITMAS

Gamyklų g. 3, Marijampolė
Tel. (8 343) 71450, info@sr.lt

**KASAME KŪDRAS
ILGASTRĖLIU EKSKAVATORIUMI**

Transporto ir statybinių mechanizmų nuoma:

Tel.: 8 699 49060, (8-343) 70482 www.sr.lt

Kopūstų pusbroliai Briuselio kopūstėliai

Jolanta SABAITIENĖ, prekybos tinklo „Iki“ ekspertė. Briuselio kopūstuose gausu mineralų ir antioksidantų. Ši daržovė apsaugo nuo įvairių rūšių vėžinių susirgimų bei širdies ligų ar per didelio cholesterolio kiekio ir turi itin nedaug kalorijų – viename puodelyje jų galima rasti vos 56.

Nors daugelis mano, kad jie yra kartūs, tačiau tinkamai pagaminus Briuselio kopūstai įgauna saldų, riešutinį ir dūminį skonį, kuriam sunku atsispirti. Briuselio kopūstai dažnai naudojami gamyrams: derinami su šonine, patiekiami prie jautienos, kiaulienos ar vištienos kepsnių. Briuselio kopūstai puikiai tinka ir salotoms: juos galima maišyti su šviežiais špinatais, morkomis ar bulvėmis, įvairiausiomis šviežiomis prieskoninėmis žolelėmis.

Ši daržovė puikiai dera su pelesiniu sūriu: tereikia keptus

kopūstus sumaišyti su sūrio gabaliukais, džiovintomis spanguogėmis, skrudintais riešutais ir mėgstamu padažu. Briuselio kopūstus galima ruošti ir su parmezano sūriu: pakeptus kopūstus reikėtų orkaitėje užkepti susmulkintu parmezanu ir viską pagardinti tarkuotomis citrinų žievelėmis. Briuselio kopūstai gali būti ir puikus ingredientas prie makaronų ar mėgstamų kruopų. Jie puikiai tiks daržovių pyragams ruošti.

Briuselio kopūstai šaldytuve išsilaikys savaitę ar dvi. Norėdami kuo skaniau juos paruošti, pirmiausia pašalinkite visus nešvarumus ir išorinius, apvytusius lapus. Briuselio kopūstus geriausiai kepti svieste arba naudojant alyvuogių aliejų tol, kol jie gražiai paruduos. Virtas kopūstas įgauna keistą tekstūrą ir skonį.

Su šonine ir balzaminio actu

Reikia: pusės kilogramo Briuselio kopūstų; dviejų šaukštų sviesto; pusės puodelio supjaustytos rūkytos šoninės; pusės puodelio vištienos sultinio; žiupsnelio druskos; šlakelio balzaminio acto.

Gaminimas: Briuselio kopūstus nuplaukite šiltu vandeniu, perpjaukite juos per pusę, pašalinkite pažeistus lapus. Tuomet $\frac{3}{4}$ vidutinio dydžio puodo pripildykite vandens ir užvirkite. Briuselio kopūstus sudėkite į verdantį vandenį ir kelias minutes virkite. Tuomet nusausinkite, įkaitinkite keptuvę ant vidutinės ugnies ir įdėkite į ją sviesto. Kai jis ištirps, sudėkite kopūstus ir kepkite 6–8 minutes. Tuomet sudėkite šoninės gabaliukus, įberkite žiupsnelį druskos ir dar

kelias minutes viską troškinkite. Galiausiai supilkite vištienos sultinį ir viską troškinkite dar

kelias minutes. Gautą patiekalą apšlakstykite actu, nuimkite nuo ugnies ir sudėkite į lėkštes.

Patiekalai iš Mindaugo laikų

„Maxima“ informacija. Vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo vaišių stalas, kaip anuomet ir priklausė valstybės valdovui, lūždavo nuo įvairiausių, mažiau pasiturintiems net neregėtų patiekalų. Dalis jų, Vilniaus universiteto profesorius ir kulinarinio paveldo tyrinėtojas Rimvydas Laužikas teigimu, išliko iki mūsų dienų ir yra itin lengvai pagaminami.

Anot specialisto, negausūs tyrinėjimai ir žinios apie to meto Europos valdovų ir diduomenės maistą leidžia spręsti, kad 1253 metais karūnuoto Lietuvos karaliaus mitybos racione dominavo mėsos patiekalai.

„Tai jautiena, avienu, paukštiena ir kitų jau prijaukintų, o ne sumedžiotų gyvūnų mėsa. Jei didiko namuose netrūkdavo mėsos, tai reiškė, kad jam dirba valstiečiai ir tai yra ištisai turtingi namai. O jei reikia kažko iš gamtos, vadinasi, jaučiamas nepriteklis. Šiuo atveju medžioklė tebuvo viduramžių diduomenės privilegija ir pramoga, bet ne maisto šaltinis“, – aiškina R. Laužikas.

Anot kulinarinio paveldo tyrinėtojo, ant didikų stalų taip pat buvo galima rasti prabangesnių pieno produktų: sūrio, sviesto ir grietinės. Netrūkdavo ir prestižiniais laikytais

kvietinių miltų gaminių: duonos bei pyragų. Maždaug Mindaugo laikų Lietuvoje iš vokiečių ordinų perimtas pastarnokų, runkelių ir ropių auginimas. Apie kitas mums šiais laikais įprastas daržoves, tokias kaip agurkai, pomidorai, kopūstai, svogūnai ar česnakai tuo metu dar nebuvo žinoma.

Pasak R. Laužiko, anuomet neapsieita ir be natūraliai Lietuvoje augusių vaisių: slyvų, obuolių ir kriauščių. Iš laukinių augalų dar valgyti barščių lapai, grybai. Tuo metu, ko gero, pirmą kartą susipažinta su vynu ir Europai būdingais atvežtiniais prieskoniais: pipirais, gvazdikėliais, imbieru, kurie buvo itin brangūs ir rodė didikų turtą bei galią.

„Maistą dvare gamino profesionalūs virėjai, kepta mėsa buvo patiekiamą nepjausdyta – pirmiausia patinkantį mėsos gabalą atpjaudavo ir savo ponui patiekdavo garbingiausio, aukščiausios pareigos turinčio asmens tarnas, tuomet pagal rangą patiekalą pasidalindavo likusieji. Valgyta pirštais ir peiliu, šakučių tuo metu dar nebuvo“, – teigia mokslininkas.

Iš tų laikų išlikusių patiekalų receptus kiekvienas gali išmėginti savo namuose.

Tešloje kepta mėsa

Jauną vištą padalinti į dvi dalis ir padengti nesmulkintais šalavijo lapais, pjaustytais kiaulienos lašiniiais ir apibarstyti druska. Vištieną susukti į tešlą ir kepti krosnyje kaip duoną maždaug valandą. Šį patiekalą galima paruošti ir orkaitėje – joje kepkite pusantros valandos 200 laipsnių temperatūroje.

Šis receptas randamas jau XIII amžiuje rankraštinėse receptų knygoje, tačiau tokių mėsos kepimo tešloje receptų Lietuvoje randama per visą jos gastronomijos istoriją iki pat šiuolaikinių laikų. Tokiu pat būdu tešloje galima kepti ir kitus naminius paukščius, mėsą ir žuvį.

Skanėsis

Tešlą gaminti per pusę sumaišant ruginius ir kvietinius miltus, tada dar kartą sumaišyti įdedant grietinės arba rūgpienio. Miltų dėti tiek, kad tešla neliptų prie rankų. Išminkytą tešlą padalinti į nedidelius, vienodo dydžio rutuliukus ir kiekvieną jų plonai iškočioti. Paplotėlio skersmuo turi būti apie 20–30 centimetrų, o storis 1–1,5 milimetro.

Iš vakaro būtina paruošti ir įdarą. Tradicinis įdaras – nevirtos smulkios miežinės kruopos, kurios maždaug pusę paros mirkomos su lydytu sviestu sumaišytame ir stipriai pasūdytame rūgpienyje. Į šį mišinį įdėti saldintos varškės. Kadangi skanėsis yra pusiau atviras kepinys, įdarą dėti paplotėlio viduryje, jį palikti atvirą, o šonus lengvai užversti. Gali būti užverčiami keturi kraštai, taip suformuojant rombo formos kepinį, ar 6–8 kraštai, formuojant apvalios formos kepinį. Po to kepinio viršų aptepti pasūdytu grietinės ir kiaušinio mišiniu bei kepti krosnyje, kol gražiai apskrus.

Prie stalo – apie gerus dalykus ir be TV

Vaida KURPIENĖ, dietistė. Planuojant netik pirkinių krepšelį, bet ir patiekalus, mitybos laiką galima reikšmingai pagerinti valgymo įpročius ir savijautą.

Maistą kramtome per mažai, o valgome – per greitai. Be to, ir suvalgome daugiau, o tuomet tampame apsnūdę, apsunkę. Vėliau norime saldaus maisto, gerti tonizuojančius gėrimus, pavyzdžiui, kavą. Neretai taip kartu užauga papildomi kilogramai, sumažėja energijos, gali pablogėti sveikata

Todėl, susėdus valgyti, verta išjungti televizorių, jį pakeisti patinkančia ir lėta muzika. Sutarkite su namiškiais,

jog vakarieniaudami kiekvienas pasidalinsite trimis gerais dalykais, nutikusiais per dieną. Tai gali būti pasisekimai darbe, nauja knyga, netikėtas pasivaikščiojimo maršrutas.

Tokie ritualai prie stalo sukurs pakilią nuotaiką, pagerins šeimos santykius, sumažins nerimą. Sveiką maitinimąsi kiekvienas suvokia savaip. Vieni nevalgo mėsos, kiti – pieno produktų, treči renkasi tik augalinės kilmės maistą, o likusieji valgo viską. Subalansuota mityba yra raciono visapusiškumas. Todėl į planuojamą savaitės valgiaraštį reikėtų proporcingai įtraukti visą organizmui būtiną maistą. Tai įvairūs

baltymai, liesa mėsa, liesos ir riebios žuvys, kiaušiniai, pupos, pupelės. Taip pat – nedidelis kiekis pieno produktų, vaisių, grūdų (ne tik grikių!) bei, žinoma, daržovių, kurių porcija – būtina prie kiekvieno pagrindinio valgio.

Rinktis daržoves reiktų atsižvelgiant į sezoniškumą. Kol parduotuvių lentynose rasis vis daugiau šviežių agurkų, ridikėlių, žalumynų, daugiau dėmesio reikėtų skirti kopūstinėms, šakninėms daržovėms. Renkantis jas ir vaisius partartina pirkinių krepšelyje sudėti kuo daugiau spalvų. Jei jų lėkštėje yra bent trys, maistas instinktyviai atrodo gražiau ir labiau žadina apetitą. Be to,

spalvą vaisiams ir daržovėms suteikia vis kitoks antioksidantas, skirtingai ir teigiamai veikiantis sveikatą. Atsižvelgiant į tai, vieną kartą verta pirkti baltą kopūstą, kitąkart – mėlyną, rinktis baltą ir raudoną svogūnus.

Maisto kiekis, nuo kurio jaučiamės sotūs, yra labai individualus ir priklauso nuo amžiaus, fizinio aktyvumo, sveikatos sutrikimų, patiekalų kaloringumo bei daugelio kitų aspektų.

Todėl pravartu atkreipti dėmesį ne į porciją, o į lėkščių dydį. Renkantis mažesnes galima pasiekti geresnių rezultatų.